

Tekst i fotografie Grzegorz W. Kołodko

Na obszarze 144,1 tys. km kw., graniczącym z Uzbekistanem, Afganistanem, Chinami i Kirgistanem, żyje 10,4 mln ludzi (84,3% Tadyków, 13,8% Uzbeków, reszta to Kirgizi, Rosjanie, Turkmeni i in.). Aż 98% populacji to muzułmanie. Rzadko gdzie na tym wędrującym świecie można spotkać tak serdecznych i gościnnych ludzi.

90% ludności, z czego tylko 28,2% mieszka w miastach, żyje w dolinach. 45% terytorium, które zamieszkuje zaledwie ok. 3% ludności, zajmują wysokie góry Pamir (najwyższy jest Szczyt Ismaila Samaniego, 7495 m n.p.m., kiedyś znany jako Pik Komunizma).

TADŻYKISTAN, BIEDNY, ALE PIĘKNY KRAJ W AZJI ŚRODKOWEJ

Gdy rozpadł się Związek Radziecki, relacja dochodu na głowę najbogatszej Estońskiej SRR do najbiedniejszej Tadyckiej SRR wynosiła ok. 3:1, teraz dochód Estończyka jest niemal dziesięciokrotnie większy niż Tadyka. Średnio PKB na mieszkańca wynosi tam zaledwie 1 tys. dol.; według parytetu siły nabywczej to ok. 4,3 tys. dol. Mimo tak skromnych dochodów prawie wszyscy mieszkańcy (99,8%) potrafią czytać i pisać. Aż 8,2% PKB przeznaczają na opiekę zdrowotną.

Pod względem Indeksu Rozwoju Społecznego HDI, Tadykistan ze wskaźnikiem 0,679 (w skali 0-10) zajmuje 126. miejsce na świecie, pomiędzy Bhutanem a Salwadorem (Polska jest 28., za Cypr i Singaporem, a przed Izraelem i Słowacją). Jeśli chodzi o szczęście, Tadycy ze wskaźnikiem 5,50 (w skali 0-10) plasują się znacznie wyżej – na 88. miejscu, zaraz za Hongkongiem i Albanią, a przed Kongiem (DRK) i Mozambikiem (Polska ze wskaźnikiem 6,05 zajmuje 43. miejsce, po Arabii Saudyjskiej i przed Estonią).

Tadykowie żyją średnio prawie 72 lata (Polacy o 2,5 roku dłużej). Społeczeństwo jest młode; mediana wieku wynosi 22,8 roku, a współczynnik dzietności 3,54 (pierwsze dziecko rodzi się, gdy matka ma 23,2 roku), więc liczba ludności stale rośnie. Dzieje się tak mimo znacznej emigracji zarobkowej, głównie do Rosji. Ważnym źródłem dochodów miejscowej ludności są przekazy pieniężne wysyłane z zagranicy.

Tadykistan został sklasyfikowany przez The Economist Intelligence Unit jako jeden z najbardziej autorytarnych krajów na świecie; panujący tam ustrój lokuje go na 155. miejscu (na 167 ocenianych krajów), pomiędzy Iranem a Jemenem oraz Gwineą Równikową i Libią, ze wskaźnikiem 1,94 (w skali 0-10). To także państwo z kwitnącą korupcją. Szacowany przez Transparency International wskaźnik korupcji wynosi 20 (na skali 0-100, gdzie 0 to najwyższa korupcja), co plasuje go pośród 180 rankingowanych krajów dopiero na 162. miejscu.

